

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Redacția și Administrația Str. Traian No. 21

ABONAMENTUL LEI 10 PE AN

PETRE GRIGORESCU

Candidatul Partidului Conservator la Colegiul II de Senat
Constanța

Apel către alegătorii colegiului al II-lea de Senat

E o datorie elementară a candidaților ce se prezintă înaintea alegătorilor să arate, fie prin graiu, în întruniri publice, fie prin scris, în diferite manifeste și scrisori afișate, cine sunt și ce gândesc asupra misiunii cu care cer să fie onorați.

În ce mă privește, am ales calea din urmă spre a verbi prin acest ziar asupra chestiunilor dela ordi-

nea zilei. Am reprodus în numărul trecut apelul către alegători al Partidului Conservator căruia aparțin, în care sunt expuse în mod destul de luminos vederile partidului în chestiile *exproprierei* și a *colegiului unic*.

Am convingerea adâncă că numai în chipul arătat prin zisul apel e posibilă înălțarea materială și mo-

rală a țărânilor pe care liberalii au îndrăgostit-o acum așa de mult, după ce și-au pierdut absolut toată popularitatea la orașe.

În Februarie trecut am arătat alegătorilor colegiului I de Senat, unde am candidat, ceea ce am lucrat în chestia deposedărilor, prin afișarea discursului meu ținut în Sala *Arax* cu ocaziunea mișcării celor deposedați, pe când eram președinte al Consiliului general al județului Constanța.

De rândul acesta, ca și alegătorii colegiului al doilea să știe cine le cere încrederea, voi reproduce mai jos parte din prefața cărții „*Chestiuni dobrogene*” volumul al 2-lea, tipărit acum 4 ani, unde se vorbește despre românizarea provinciei și prosperitatea ei economică. Cât am lucrat de mult pe spinoasa cale a ziaristiceii în Dobrogea — cu regim excepțional — nu m'am temut nici odată de cei pe cari trebuia să-i combat, pentru că nu am intenționat a le cere niciodată nimica, personal, și nici nu le-am cerut. Nu mă tem nici acum de amenințările dela încrucișările stradelor Constanței, unde se face alegerile, a apăra proprietatea în Dobrogea, care pentru mine mai ales, întâiul cumpărător de pământuri, e mai mult decât *sfântă și inviolabilă*, e chestie de existență, de nostalgie pentru familie, căreia nu-i pot da o altă patrie.

Moșioara mea, din care n'am o palmă dela Stat, îmi produce totdeauna câștig, cultivându-o în parte cu locuitorii, cu *condiții neschimbate de 14 ani*, iar nu pagube, ca pustiurile dela *Saidia* și *Kizilgie*, cari înainte de a încăpea acum pe mâinile d-lor Luca și Costache Oancea, contracandidatul meu, au ruinat două ilustre familii ale țării.

Firește, firmei Oancea i-ar conveni de minune să iea acum 1000-1200 sau una mie cinci sute lei dela Stat, pentru cele 5000 hectare cumpărate dela Dacia cu 420 lei, plățibili în 15 ani, sau de pildă pentru cele 600 hect. pământ improductiv dela Garliciu, luate dela Stat cu 25 bani suta de hectare.

Eu nu vreau, nu pot vinde nimic

din moșioara mea de 460 hectare, de aceea sunt adversarul d-lui Costache Oancea, precum voi fi și adversarul fratelui său Luca, mâine poimăine, când își va propune candidatura la Senat, în locul d-lui ministru Costinescu, a cărui candidatură e închisă numai în acest scop.

Spre a dejuca scopurile ce urmărește dinastia Oancea, împotriva Statului și nenorociților locuitori ce ar fi să cumpere în parcele stepa dela Mamulkoiusu, unde adâncimea apei este de 100-150 metri, cer alegătorilor colegiului al II-lea, să mă trimită în Senat, făgăduind că voi lucra acolo așa cum făgăduesc aici.

Iată acum extrasul din prefața zisului volum:

PREFAȚĂ

În prefața primului volum al „*Cestiunilor Dobrogei*”, tipărit în anul 1907, ziceam între altele: „În cele 447 numere, câte am scos timp de 13 ani cât ziarul *Constanța* a apărut, am scris multe articole, memorii și studii, toate în cadrul devizei ziarului: *Românismul și Prosperitatea economică a provinciei*, lucrări care merită să fie scoase în broșuri separate, unele din ele neperzând nimic din actualitate, deși scrise acum 10-15 ani”.

Reiau acum lucrarea și reproduc în acest al II-lea volum articolele principale, chiar cele de polemică locală, întrucât mi se pare că pot contribui la scopul urmărit: de a înfățișa viitorilor cetățeni români ai Dobrogei, acum constituționalizată, oglinda luptelor duse pe acel timp, pentru românizarea provinciei și a instituțiilor ce i-au fost date.

Se vor vedea în corpul acestui volum articole, cari constată: că timp de două decenii nu erau niciodată mai mult de unu sau cel mult doi români în consiliile comunale ale Capitalei Dobrogei, că o mare parte dintre edilii de pe acele vremuri nu știau o boabă românește, că limba vorbită în ședințe era alta decât cea scrisă în analele comunei, că în oraș, după 20 de ani de administrație românească, comercianții români, cât de mici, se puteau număra pe degetele unei singure mâini, că în județ se dăduse de două ori ordin să se șteargă de pe listele electorale toți Români veniți de peste hotarele țării; iar că în chestia colonizării, provincia se popula cu Nemți, ce încurgeau din Rusia, pe când băjenarii români de peste Dunăre erau rămiși la vetrele lor.

Că Români erau ținuți în mod artificial afară din oraș și din cetățenie, dovada e în faptul că, fără a se fi schimbat nimica din legiuirile

exceptionale ale Dobrogei, din numărul total de 270 alegători, câți erau în Constanța, *de ex.* la anul 1895, numai 51 erau români; pe când astăzi, din 1246 alegători înscrși în listele electorale, sunt 927 Români de origine; iar proprietari de imobile în oraș, în cartierul românesc, s'au înmulțit cu 333 numai dela Iulie 1906 și până acum, față de 5-6 inși câți erau acum 20 de ani. Nici o mirare dar, că a fost nevoie de toată cerbicia dezvoltată în lupta cu administrația, pentru a capararea dreptului de vot la funcționari și aceea de a avea și Români câte un petec de pământ în portul maritim al țării, unde se cheltuiesc atâtea milioane de lei ai statului român.

Comparând cifrele de mai sus, nu am pretențiunea de a mi se atribui mie rezultatele, fiindcă nu era în puterea mea de a silui producerea lor; voiesc numai să nu mi se poată zice că băteam câmpii șovinismului, ci că eram pe calea adevărată a revindcărilor întemeiate.

Pot alții să se laude acum, fie cu numărul înscrierilor de Români în listele electorale, — cei ce pe atunci își mistuiau în tihnă lefurile și nu ziceau nici pis la apucăturile absolutiste și antiromânești ale administrației de pe atunci, — fie cu înființarea cartierului românesc, așa zis, din a cărui acordare își fac acum unii capitaluri morale și alții materiale: nouă ne rămâne gloria suvenirului acelor timpuri vitrege, pe când scriitorul acestor rânduri era amenințat cu expulzarea, iar consoții săi din primele linii de atac, *D-nii Dr. Drăgescu și Milliade Petreanu*, ambii familiști, erau mutați, cel din urmă în fundul Moldovei și celălalt, cu 4 copii mititei, în Oltenia, prin Decembrie, în mijlocul iernei grele a anului 1892.

Timpul a șters toate cicatricile rănilor cauzate pe atunci. Fericiti cei ce se pot bucura acum de bunurile câștigate cu prețul acelor lupte, de liniștea sufletească ce le-au adus legea constituționalizării Dobrogei, votată în iarna trecută.

Incheind această expunere, trebuie să repet ceia ce am zis de mai multe ori în ziar, că lupta dela 1891-92, s'a zemislit într'un larg cerc de Români de sentimente, dintre cari unii au contribuit materialmente, iar alții cu articole însuflețite de cel mai pur patriotism, publicate în primele coloane ale anului întâiu, după care, prin faptul intimidării tuturor, întreaga povară a ziarului a rămas numai pe umerii mei.

Mărturisind acest fapt, găsesc ocazia să mulțumesc din inimă tuturor tovarășilor mei de luptă, pentru îndemnul și hotărârea lor sin-

ceră și energică, de a îndruma pe calea cea mai sănătoasă interesele locale ale Românilor de peste hotare mai cu seamă, cari nu puteau fi decât tot acele ale țării de dincoace de Dunăre.

Succesele avute le-am menționat la timp, pe cele mai principale, în corpul ziarului; nu voi adăuga aici decât mândria sufletească pe care o simt putând constata că, singur-singurel și în mod absolut independent, am putut duce treisprezece ani un ziar dobrogean, pecând nici o altă foaie n'a ajuns măcar jumătate vârta ziarului meu.

Petre Grigorescu.

Suflete mici și josnice

E o săptămână de când parte din membrii comitetului executiv al partidului conservator, însoțiți de candidații lor la alegerea pentru Constituanta umblăm prin județ în propagandă electorală. S'au ținut frumoase cuvântări la întruniri și consfătuiri în fața unor considerabile mulțimi de alegători ai orașelor și satelor din plășile Constanța, Hârșova, Medjidie, Ostrov și Mangalia, pe unde prefectul județului nu prinsese de veste, spre a lua măsuri de consemnarea locuitorilor pe la casele lor.

Nicăiri, absolut pe nicăiri, nu s'a vorbit și discutat decât în modul cel mai obiectiv, despre cele două reforme proiectate de socialiștii din capul guvernului: *exproprierea pământului și colegiul unic*.

Fără a se pronunța un nume de adversar, fără a se fi aruncat cuiva o diatribă, ne-am mărginit a lumina pe alegători asupra anarhiei în care țara va cădea, dacă se va înscrie în Constituția viitoare *exproprierea*, distrugerea mării proprietăți, după care fatal va urma *exproprierea* caselor dela orașe, fabricelor, băncilor, etc. etc.

Vorbind țaranilor n'am făcut decât le-am explicat pericolul ce poate rezulta dacă se admite colegiul unic, ceea ce însemnează a abandona soarta țării pe seama celor nepregătiți pentru a duce o sarcină atât de grea cum e conducerea Statului.

Cum au procedat protivnicii noștri în întrunirile lor din Constanța și Medjidie?

Ei au debițat la fraze bombastice și sforăitoare de: naționalitate, de democrație, de egalitate, dreptate etc., fără a fi capabili să articuleze un cuvânt de cum înțeleg ei reformele cu care frământă acum țara, dela o margine la alta.

La făgăduelile solemne ale partidului conservator, că: *ca da pă-*

mânt țărănilor peste un milion de hectare, întocmai cât susține guvernul, din moșiile Statului, din bunurile de mână moartă ale spitalelor și diferitelor instituțiuni, din pământurile cumpărate prin bună învoială, adică fără expropriere, — și că va lărgi colegiul I-ii, trecând într'însul pe toți învățătorii, preoții și tîrziu dela sate, și va întări colegiul III, mărindu-i numărul deputaților și făcându-l curat țărănesc, prin alegerea acestora din sânul său, — liberalii noștri îi dau zor la întruniri că partidul lor este eșit din răzunchii națiunii, că delegații clubului lor — nu numim pe nimenea — ar fi quintesența poporului, și că nimenea să nu se socotească că este deasupra poporului, adică deasupra lor.

Noi, în întrunirile noastre, am spus alegătorilor săteni și am dovedit, că prin cumpărare cu hapea prețul anual de rescumpărare va fi de — musai — 70—80 lei hectarul, pe când luat prin bună învoială ei n'ar putea plăti mai mult decât chiria actuală de 30—40 lei a unui hectar.

La aceste afirmări făcute de oameni competenți, excrescențele clubului lor întrebă, la Medjidie: cine sunt cei ce vorbesc astfel?! — Un Parianos, grec... un Pileschi, leah... pe când fruntașii lor, cari însoțesc pe prefect în excursiunile electorale prin satele bulgărești, sau acel ce le conduce ziarul clubului ar fi, cum am zis, quintesența poporului român.

Așa au fost capii liberalilor de când i-am cunoscut: panglicari de bălciuri în promisiuni și bîrfitori de mahala în critica adversarilor.

Ei strigă acum că voiesc fericirea țărănilor, ridicându-le traiul material și moral, și proced prin a face apel la instinctele rele ale distrugerii dreptului sfînt de proprietate. Li dau zor cu înălțarea țării, era tocmai ziua Înălțării lui Isus Hristos când șeful partidului lor a făcut această evocațiune, și proced prin a îngloba inteligența țării în colegiul unic, țărănesc, colegiul care a fost vecinic o minciună și va fi și de aci înainte, cel puțin cincizeci de ani viitori.

Au trântit bombele expropriării și a colegiului unic, fără a arăta absolut nici un mijloc de cum aceste reforme vor avea a fi îndeplinite, și cer acum națiunii ratificarea nebuniei socialiste a d-lui Ion I. C. Brătianu, căci reforma tiranică a colegiilor electorale într'unul singur este curată nebunie ce va da țara de răpă...

Să sperăm că această nebunie nu a cuprins pe toată lumea, și pretențiunea celui ce visează dictatura — poate o nouă republică de Ploești — va fi respinsă de totalitatea alegătorilor luminați dela orașe și sate.

P. G.

Candidaturile străine

La noi, ca la nimeni...

Acela care va fi spus vreodată aceste cuvinte, putem fi siguri, că acela a știut ce a spus și a cântărit bine toate lucrurile care l-au determinat să facă o asemenea afirmațiune.

Căci e foarte drept; multe sunt obiceiurile și apucăturile nechibzuite, ce aparțin numai claselor conducătoare ale poporului nostru.

Să luăm pe cele politice.

Iată un obicei rău și cât se poate de nechibzuit, acela de a trimete în provincie, să candideze pentru câteva locuri în parlament, pe toți cei ce n'au găsit loc prin București, pe toți aceia cărora vre-un ministru le-a făcut promisiuni și acuma nu și le pot îndeplini.

La noi la Constanța guvernul a crezut de cuviință ca în primele alegeri să trimeată pe D-l Ștefan Meitani și pe D-l Mumuianu, care s'au ales grație marilor sacrificii și marilor eforturi ale administrațiunii noastre.

De data aceasta au fost trimiși D-l general Crăiniceanu și D-l Emil Costinescu.

Cine sunt acești lomni?

Vom vedea numai decît:

Amândoi n'au absolut nici o legătură cu orașul nostru și vom vedea prin acelea ce urmează că unul din ei a căutat chiar să facă rău Constanțenilor.

Domnul general Crăiniceanu are meritul de a fi fost general și de a fi fost comandantul d-lui Brătianu în timpul campaniei.

D-l Ioan Brătianu, că aghiotant al fostului comandant al corpului II de armată, ia promis acestuia un loc în parlament.

Negăsind loc la București, a fost expedit la Foești în primele alegeri.

Ploeștenii conștienți de ceiace fac, cu toate ingerățele admirațiunii, au trântit în baloagiu pe stimatul D-n general, domnia lui avînd numai 278 voturi față de 366 voturi ale Domnului Bucu-Spirescu.

Și acum D-l general este trimis la Constanța, unde guvernul este aproape sigur dereușită bazat pe delicioasele calități de agent electoral al prefectului nostru.

Cît despre cît candidat străin, care e D-l Emil Costinescu putem afirma următoarele: *Domnia sa s'a opus din toate pterile nevoind în ruptul capului să acorde credite necesare pentru înființarea Curței de Apel la Constanța.*

După foarte multe, poate rugăciuni, poate încrîtări din sprințe-

ne, D-l ministru a acordat creditele necesare.

Acestea noi le știm dintr'o sursă demnă de toată încrederea, așa că nimeni nu va îndrăzni să ne desmință. Acesta este candidatul liberal străin dela Senat.

Domnii alegători își vor da seama, pe cine vor trimete să le apere interesele în parlament; pe oamenii care n'au mai avut loc în altă parte și care nu s'au ocupat în viața lor de chestiunile privitoare la județul nostru, pe cei ce chiar s'au opus la înființarea vre-unui lucru de bine în orașul nostru, sau pe cei ce o viață întreagă au servit interesele Dobrogei întregi și ale Constanței în special și au muncit cu toată ardoarea vârstei lor spre binele și fericirea concetățenilor și conjudetenilor lor.

Marcellus.

INFORMAȚIUNI

Aparițiunea ziarului întărziind până azi Luni, putem anunța că la alegerea colegiului I-ii de Cameră, guvernul a fost bătut în 15 județe, alegându-se 30 opozanți ai colegiului unic și patru balotage contra 45 aleși guvernamentali. Voturile exprimate, după Monitorul Oficial sunt 45.331 din care opozante 23.980 sau 52.8% din numărul votanților; prin urmare reformă colegiului unic este căzută.

Orașul e agitat pe chestia parcelării grădinei publice. S'au cerut Primarului d-lui Virgil Andronescu, să facă o desmințire publică. D-sa refuză. Din două una: ori parcelarea e promisă, și atunci nu îndrăznește a desminți, de frica alegătorilor ori e un fapt îndeplinit și Primarul îl tănuiește, de frica locuitorilor din acea parte, cari se vor opune cu forța la stricarea grădinei. Fapt este că Primarul a făgăduit parcelarea *comercianților români*, pe când prefectul ar fi făgăduit-o blocului său electoral din județ.

Prevenim pe cei în drept că va fi o groaznică resvrătire în ziua când se va încerca parcelarea.

Vom reveni.

La alegerea colegiului I-ii din Constanța au biruit d-nii I. N. Roman și Gh. Popa contra amicilor noștri Dinu C. Arion și Aurel Solacolu, care a avut 240 voturi cu 70 voturi mai mult decît în Februarie.

Atragem atențiunea d-lui ministru de interne asupra încetării lucrărilor de întărirea malurilor. Pagubele ce va plăti Primăria vor fi aproape un milion lei, dacă nu se aranjează.

Vom reveni.

Vizitați și cumpărați cu prețuri convenabile
 Coloniale, Delicatese și Beuturi bune
 de la marele magazin

„La **ABRAMESCU**”

22 PIATA INDEPENDENȚEI 22, CONSTANȚA

Specialitate în Vinuri streine și Indigene de masă și desert
 asortiment complet de Șampanie, Vinuri Spumoase, Liqueuri, Coniacuri și Romuri

==== Raion pentru aperitive ====

Serviciu la domiciliu, gratuit.

Telefon 701

Marele Atelier Român de Tinichigerie și Instalații

S. P. PĂDURESCU

Str. Mihai Viteazul No. 60. Constanța

Execută tot felul de lucrări atingătoare de această branșă precum :

Sobe, Burlane, Jghiaburi, Casete, Rezervoare, Băi, Vărfuri în Ornamente,

LOCARNE, etc.

==== Încercați și vă veți convinge ====

IOSEF MANNU

Atelier de Tâmplărie

Strada Dimitrie Cantemir, No. 5 (fostă Epitet), Constanța

Execută: Mobile în diferite

==== Modele, Binale ====

și orice reparațiuni

Tipografia „**VULCAN**” Str. Traian 11, caută Elevi cu
 4 clase primare spre a învăța arta grafică.

Atelier de Cismărie și Pantofărie de Lux

M. ZAMFIRESCU

Execută orice lucrare atingătoare de această branșă cu

PREȚURI FOARTE CONVENABILE

SE GARANTEAZĂ SOLIDITATEA

TIPOGRAFIA „VULCAN”

CONSTANTIN IRIMESCU

==== CONSTANTZA, -- STRADA TRAIAN No. 11, -- CONSTANTZA ====

Executa orice lucrari atingatoare de aceasta bransa precum:

Invitațiuni de căsătorie, logodnă și botez, Registre Comerciale, Facturi, Cărți

✿ ✿ Postale, Cărți de visita, Cărți de adresă, etc. ✿ ✿

SPECIALITATE: ZIARE, REVISTE, TEZE și ori-ce BROSURI